

18 (1067)-сон 2 май 2012 йил

Газета 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

Жамият

Оила калити
кимнинг қўлида?

3

4

Литвалик келин
ҳақида ҳикоя

6

Туғилган кун:
у нишонланмаса
у бўлмайdimи?

8

БУ МУҚАДДАС ВАТАНДА АЗИЗДИР ИНСОН!

ВАТАН

Шарифа САЛИМОВА,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган
маданият ходими.

Бир кун и ё майса гиёҳ бўламиз,
Шунда ҳам ҳолингдан огоҳ бўламиз.
Шоир қаламингга сиёҳ бўламиз,
Сендан бир дам айро тушмаймиз, Ватан!

Ё ёмғир бўламиз, бўламиз шабнам,
Майсалар кипригин айлажакмиз нам.
Ногоҳ ҳазон мисол тўкилганда ҳам
Сендан бир дам айро тушмаймиз, Ватан!

Юлдузлар қулгусин ичганда ҳилол,
Сочларин дарёда ювса мажнунтол.
Бир бойчечак бўлиб, сурганча хаёла,
Сендан бир дам айро тушмаймиз, Ватан!

Биз сингил, ё ини, ёки отамиз,
Бағрингда дарё ё тоғдек қоламиз.
Ҳаним бошига тош бўлиб ёғамиз,
Сендан бир дам айро тушмаймиз, Ватан!

Кўксингда қудунлар бўлиб чопамиз,
Арча бўлиб тоғлар кўксин ёпамиз.
Бургут бўлиб чўққинг излаб топамиз,
Сендан бир дам айро тушмаймиз, Ватан!

Майли, тиканларинг қонатсин қўлим,
Майли, изғиринлар қилсинлар зулм.
Сен рози бўлсанг бас, энажон элим,
Сендан бир дам айро тушмаймиз, Ватан!

Сендан ҳаёлда ҳам кетмаймиз нари,
Онасини қучган фарзанд сингари.
Сўнг сўз ёзганда ҳам умр дафтари,
Сендан бир дам айро тушмаймиз, Ватан!

Туғинг нафасларин ичганда дунё,
Ўзбек деган номга тўлганда дунё.
Биз бағрингда яйраб қилганча дуо,
Сендан бир дам айро тушмаймиз, Ватан!

— 2003 йилда онам билан бирга вилоят марказидаги Бобур номидаги маданият ва истироҳат боғига сайрга борганимда “Китоб байрами” ўтказилаётган экан, — дея эслайди бу йилги Зулфия номидаги Давлат мукофоти совриндори, Наманган давлат университети қошидаги академик лицей ўқувчиси Мехринос Аббосова. — Катта давра ва унда устоз шоирлар Ойдин Ҳожиева, Умида Абдуазимовалар ҳам бор эди.

«МАТБУОТ ТАРҚАТУВЧИ»
АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ —
ДОИМИЙ ҲАМКОРИМИЗ!

«БИЗ – БИР ЖАМОА, БИЗ – БИР ОИЛА»

«Ўзбекистон маданияти ва санъати Форуми» жамгармаси ҳамда «Келажақ овози» Ёшлар ташаббуслари марказининг йирик лойиҳаларидан бири ҳисобланган «Биз – бир жамоа, биз – бир оила» акцияси доирасидаги тадбирлар ёшларнинг ижтимоий фаоллигини оширишда алоҳида аҳамият касб этмоқда.

Акцияда иштирок этаётган ёшлар сафи йилдан-йилга кенгайиб бормоқда. Ўтган йили уларнинг сони 200 мингдан ошиб кетган эди.

Наманганда ўтказилган учрашувлар минглаб ёшларни бир жамоага бирлаштириб, ҳамжихатликда ягона мақсад сари руҳлантирди. Акция доирасидаги асосий тадбирлардан бири ҳисобланган «Ёшлар ташаббуслари форуми»да ёшларнинг кичик бизнесдаги ўрнини кучайтириш, истиқболли инновацион, рационализаторлик ва техник ишланмалар, иш ўринларини яратиб мавзуларида ёшлар томонидан тақдим этилган турли лойиҳаларнинг қизғин муҳокамаси бўлиб ўтди ва уларни ҳаёtgа таътиб этиш бўйича фикрлар алмашилди.

«Таълим ва карьера» деб номланган кўргазмада мутахассислар лицей ва касб-хунар коллежларининг битирувчи ёшларига ўқиш ёки иш фаолиятларини давом эттиришлари юзасидан кўрсатма ва йўналишлар бердилар.

Диққат: акция!

Наманган шаҳридаги Бобур номидаги истироҳат боғида бўлиб ўтган «Соғлом ёшлар» акциясида ёшлар соғлом турмуш тарзи ва репродуктив саломатлик бўйича ўз билимларини янада оширган бўлсалар, «Ҳаёт учун» хайрия форум марафонида юзлаб ёшлар рамзий футболкаларни кийган ҳолда ўз гайрат-шижоатларини намойиш этдилар. Фаол иштирокчилар ташкилотларининг эсдалик совғалари билан тақдирланди.

Шахло ТОШБЕКОВА,
«Оила ва жамият» муҳбири.
Наманган вилояти.

ҚАДРИЯТЛАРНИ ҚАДРЛАЙЛИК

Ўзбек халқи азалдан йиллаб, меҳнат қилиб йилнинг бор-будини дастурхон солиб, улусга тўкади. Қўли кўксига бир неча кунлаб меҳмон кутади. Тўй тугагач эса яна тавозе билан кузатади. Ажойиб одат, тўғрими? Бошқа халқлар ибрат олдас эрзийдиган, ҳавас қилса ярашадиган анъана! Аммо...

Ана шу «аммо» бўлмаганда Президентимиз томонидан 1998 йил 28 октябрда тўй-ҳашам ва маърака-маросимларни тартибга солишга доир махсус фармон ҳам эълон қилинган бўлармиди, дея ўйлаб қоламан. Фармонда ўша маҳалларда мамлакатимизнинг кўп жойларида шухратпарастлик, дабдабабозлик, исрофгарчилик, эл-юрт одатлари ва анъаналарини менсимаслик каби иллатларга йўл қўйилаётганига алоҳида ургу берилганлиги бежиз эмас. Мана, шундан буён орадан сал кам 14 йил вақт ўтди. Ҳўш, бугунги кунда тўй-маросимларни ўтказиш билан боғлиқ ўзгаришларни қандай баҳолаш мумкин?

Албатта, бу борада барча ҳудудларда жиддий амалий ишлар қилинмоқда. Лекин ҳали ҳам айрим жойларда кўнгилга ғашлик солувчи

ҳолатлар учраяптики, бундан ҳам кўз юмолмаймиз. Эътибор берайлик: ресторанларда ўтказилаётган аксарият тўй-тантаналарга борган киши яйраб эмас, балки ҳориб-чарчаб чиқади. Кулоклари қоматга келтиргувчи мусиқа овози бошни гангитади. Гап гапга қовушмайди. Бунинг устига дилингизни ҳуфтон қиладиган манзаралар шундоққина кўз ўнгингизда намоеён бўлаверади. Даврақаш-суҳандонлар амма-хола, қуда-анда, опасингил, кекса бувижонларгача ҳаммасини ўртага чорлайверади. Таниш-нонатиш хонандалар бўлса раққосалари билан бошингизда парвона бўлиб, пул кистирмагунингизча нари кетмайди. Ваҳоланки, тўй эгалари уларга олдиндан «отнинг калласидай» хизмат ҳақини бериб қўйган-ку!

«Келин салом», «чарлар», ҳатто эркак-хотинлар гапини ҳам кафе ва ресторанларда ўтказиш оdatга айланиб бораёпти. Аслида ушбу тадбирлар керакми? Буларнинг барига сабаб менимча, ўзини, бойлигини кўз-кўз қилишдан бошқа нарса эмас.

Шу ўринда таъкидлаш лозимки, кейинги йилларда таъзия билан боғлиқ маросимлар анча ихчамлашиб қолди. Масалан, бизнинг маҳалла-

мизда бу борада олиб борилган таърибот-ташвиқот ишлари яхши самара берди. Муқаддас динимиз қондаларига кўра, маросимлар уч кун ичиде ўтказилиб, «етти», «қирк», «йил оши» деган ортиқча одатлар бекор қилинди.

Энди ана шундай қатъий тартиб-қоидаларни тўй-тантаналарга нисбатан ҳам қўллашимиз керак. Чунки аксарият ҳолларда ортиқча дабдабабозлик, ҳашамларга берилиш ёмон оқибатларга олиб келаётганига кўпчилигимиз гувоҳимиз. Бешиқда ётган чақалоқча жомадон тўла сарпо-суруқ-қўнатишлар, келин-куёвларнинг европача расм-русумларга кўр-кўрона тақлид қилиши инсофдан-микан?

Неча асрлардан бери шаклланиб, камол топиб келган урф-одатларимизга амал қилган ҳолда кутлуг кунларимизни нишонлаганга не етсин! Бу каби миллий қўриғишга эга урф-одатлардаги гўзаллик, нафосатга ҳар қанча ҳавас қилсак арзийди! Ана шундагина тўй тўйга ўхшайди!

Озода МУСАЕВА,
Тошкент шаҳар Шайхонтохур туманидаги «Лабзак» МФЙ хузуридаги бошланғич хотин-қизлар ташкилоти раиси.

МЕҲРИНОЗНИНГ ОРЗУЛАРИ

(Давоми. Боши 1-бетда.)

Чортоқнинг майин ва бегубор ҳавоси, ўзига хос табиати Меҳриноздаги назокат ва истеъдодда мужассам. Шеърлари ҳам кўпкам шабадасидай ёқимли, самимий тўйгуларга бой. Ҳар бир сатри адабий жиҳатдан пишқ-ва бадий савияси юқори. Унинг илк шеърый тўплами — «Мен ёшликман» Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси тавсияси билан «Ижод фонди» ҳисобидан катта нусхада чоп этилди.

Айни дамда Меҳриноз Наманган давлат университети қошидаги 2-академик лицейда таҳсил олиш билан бирга хорижий тилларни ҳам мукамал ўрганапти. Устози Дилором Эргашева раҳбарлигидаги тўғарақнинг фаол аъзоси. Жаҳон ва ўзбек адабиёти дурдоналарини севиб мутлола қилади.

Китоб ўқишга меҳр хатларини таний бошлаганидаёқ, оила даврасидаги адабий муҳит таъсирида шаклланди. Отаси Носиржон Аббосов шоир, журналист. Ониси Муқаддасхон опа эса ҳамшира. Улар фарзанд тарбиясини «қуёшнинг нозлигани», яъни Меҳриноз деб нафис исми қизларига қўйган илк кундан бошлаган эдилар. Камтарлик, меҳнатсеварлик ва нафосат унга ота-онасидан ўтган. — Болалигимда дадамнинг ишдан келишларини интиқ

Зулфияхоним қизлари

бўлиб кутардим ва ҳар сафар улардан «Нима олиб келдингиз?» деб сўрадим. Дадам эса чўнтакларига бир-бир қўл солиб, «Мана сенга бахт-саодат, шеър-қўшиқ олиб келдим», дердилар. Мен ховуч-ховуч бахтни авайлаб олиб бошимдан кўярдим.

Меҳриноз билан суҳбатлашар экансиз, гул япроғидек маъсума қизнинг кичкина вужудида бир олам орзулар намоеълигининг гувоҳи бўласиз.

— Мени кўпчилик келажақда журналист ёки адабиётчи бўлади, деб ўйлашади. Аслида мақсадим шифокор бўлиш. Мен спортчи ёки санъаткорларимиз каби шифокорларимиз ҳам мамлакатимиз номини жаҳонга машҳур қилишларини хоҳлайман. Шунинг учун ҳам шифокор бўлишни ўз олдимга мақсад қилиб қўйдим.

Орзулар инсонни юксакликка етаклайди ҳамда эртанги кунга бўлган ишончини шакллантиради. Бугунги кунда юртимизда Президентимиз раҳнамолигида барча орзу-умидларимизни рўёбга чиқариш учун шарт-шароитлар яратиб берилган. Биз ёшлардан ниятларимизга эришиш йўлида ўқиш, изланиш талаб қилинади, холос.

Маърифат АБДУҲАМИДОВА,
ЎЗМУ талабаси.

САМАРАЛИ ҲАМКОРЛИК

Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратурасида «Прокуратура органлари томонидан тадбиркорлик субъектларининг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишга қаратилган қонун ҳужжатлари ижроси устидан назорат фаолияти» мавзусида матбуот анжумани бўлиб ўтди.

Тадбирда жорий йилнинг уч ойида прокуратура органлари томонидан бу соҳада аниқланган қонун бузилиши билан боғлиқ ҳолатлар, уларнинг келиб чиқиш сабаблари ва бу каби нуқсонларни бартараф этиш тўғрисида сўз юритилди.

Ўтган давр мобайнида прокуратура органлари томонидан маҳаллий ҳокимликлар ва бошқа мутасадди идоралар билан ҳамкорликда 8800 дан зиёд учрашувлар ўтказилган, уларда 430 мингдан ортиқ тадбиркор иштирок этиб, ҳуқуқшунослар томонидан 6700 нафар ишбилармонга амалий ёрдам кўрсатилганлиги алоҳида таъкидланди. Шуниси қувонарлики, бундай амалий ҳамкорлик натижасида жойларда 11800 дан ортиқ янги иш ўринлари яратилди.

Сардор ҲАМРОЕВ,
Ризвоной НИЗОМОВА

КЎЗ ҚОРАЧИФИМИЗДАЙ АСРАЙМИЗ

Фарзандларимизга ана шундай самимий ҳурмат ва эҳтиром кўрсатиш керакми? Ушунга аниқ жавоб бериш керак. Шу маънода Тошкент вилояти адлия бошқармаси томонидан она ва бола саломатлигини муҳофаза қилиш, ҳукуматимиз томонидан соғлом авлодни қўллаб-қувватлаш бўйича қабул қилинаётган қонунлар, давлат дастурлари ва қатор имтиёзларнинг мазмун-моҳиятини аҳолига кенг тushунтириш ишлари изчиллик билан амалга оширилмоқда. Айниқса, болалар ногиронлигини камайтириш бўйича кенг миқёсда уюштирилаётган амалий тадбирлар ўз натижасини бераётган.

Шунингдек, бу борада вилоятнинг Янгийўл туманида болалар ногиронлиги, тугма ва ирсий касалликларнинг олдини олиш мақсадида туман ҳокимлиги, соғлиқни сақлаш, халқ таълими, ФХДБ бўлимлари, кишлоқ ва маҳалла фуқаролар йиғинлари оксоқоллари, фаоллари, ота-оналар иштирокида жойларда шу мавзуда учрашув, давра суҳбатлари мунтазам равишда ўтказиб келинапти. Жисмоний ва руҳий жиҳатдан баркамол фарзандларни камолга етказишда бундай жонли мулоқотлар ўзига хос мактаб вазифасини ўтамоқда.

Наталья ХОМИЧ,
Тошкент вилоят адлия бошқармаси бўлими бошлиғи.
Розия КҮРБОНОВА,
Янгийўл туман ДНИ нотариуси.

ҲАРАКАТ ДАСТУРИ АМАЛДА

Маълумки, мамлакатимиз аҳолисининг 64 фоизини ёшлар ташкил этади. Демак, бу энг катта қатлам саналади ҳамда юртимиз тараққиёти ва ривожига уларнинг улуши бекиёс. Шу боисдан ҳам Юртбошимиз раҳнамолигида ёшларнинг ҳуқуқ ва манфаатлари, шунингдек, эркинликларини тўла таъминлашга жиддий эътибор қаратилаётгани бежиз эмас.

2007 йилнинг 15 январида Вазирлар Маҳкамаси томонидан Ўзбекистонда болалар фаровонлигини таъминлаш бўйича 2011 йилга Ҳаракат Дастури қабул қилинган эди. Айнан ана шу муҳим ҳужжат мазмунидан келиб чиқиб айтиш мумкинки, бу жараён айна пайтда ҳам узлуksиз равишда давом этаётган. Бу борада айниқса, вояга етмаганларга ижтимоий-ҳуқуқий ёрдам кўрсатиш марказлари фаолиятини алоҳида таъкидлашни истардик. Боиси, эртанги кун ворисларига таълим ва тарбия, ҳуқуқий билим ва қўникма бериш биринчи даражали вазифалардан саналади.

Дарвоқе, Тошкент 2-юрдик коллежиде «Ёшлар соғлом турмушни танлайди», «Оммавий маданият» хуружларидан ёшларни қандай ҳимоя қилиш керак?», «Вояга етмаганларнинг ҳуқуқ ва жавобгарлиги» каби долзарб мавзуларда ўтказилаётган режали тадбирлар ўқувчиларда катта қизиқиш ва таассурот уйғотмоқда.

Нозима ЭРНАЗАРОВА,
Тошкент 2-юрдик коллежи ўқитувчиси.

— “Эр ҳам, аёл ҳам иймонли, инсофли, диёнатли бўлса бу гушанинг пойдевори мустаҳкам бўлади”, — дейди жарқуронлик Хурсандой момо Маматалиева.

Мўъжазгина хонтахта ёнида кекса онахоннинг газета-журнал мутулаа қилиб ўтиргани аввалига менга бироз эриш туюлди. Ёшларини сўрадим: “Саксонни қоралаганим рост, болам. Лекин нима бўлганда ҳам, шукри, бировга қўлимдан келса яхшилик қилдим”.

Гурунгимиз қизийди. Хурсандой момоимиз 42 йил мактабда бошлангич таълимдан дарс берганини, Оллохнинг инояти бўлиши етти нафар фарзандини жамият қорига яровчилардан қилиб тарбиялаганини фахрга тўлиб айтди. Бу гапларни эшитиб, ҳайратга тушдим. Энди қаршимда олдиёғина онахон эмас, балки сад кам ўн минг нафар ручка-қалам ушлашни билмайдиган, харф танимайдиган 6—7 ёшли болаларни тўрт йил ичида шариллатиб китоб ўқийдиган, раво ёздадиган, ҳатто ҳисоб-китобдан ҳам хабардор қилган тажрибали устоз турганини чин дилдан ҳис этдим.

Жарқурон туманидаги Алишер Навоий номли ўрта мактабнинг собиқ ўқитувчиси, халқ таълими аълочиси Хурсандой Маматалиеванинг айтган ушбу хотиралари кўпчилик учун ибрат бўлгулик:

— Биз ишлаган йиллари бошлангич синф ўқитувчиларига талаб катта эди. Тугашча битта синф, тугшдан кейин бошқа синф болаларини ўқитардим. Тўрт йилда, тасаввур қилинг, иккита бошлангич синфни қалдирғочлар каби қузаатиб қолардим. Биринчи ўқувчиларимнинг аксарияти ҳозир бобомога айланишган. Энди невараларини етаклаб мактабга қатнаб юрибди.

Оллох момоимизнинг бахтини ҳам бутун қилиб яратган экан-да, умр йўлдоши ўзига адаш — Хурсандой бобомиз билан эллик йилга яқин елкадош бўлиб яшади. Яна онахон ҳикоя

ОИЛА КАЛИТИ КИМНИНГ ҚЎЛИДА?

бошлайди: “Уйимизда катта дошқозон, тўй самовари, тароzi бўлгучи эди. Улардан кўпчилик фойдаланарди. Хўжайин ҳам ўз ортидан эл-улусни эргаширган одам бўлганлиги боис ҳамма бизникига маслаҳатга келарди. У киши кимли-

ўсанлиги сабабми, бор меҳри, эътиборини бизга қаратган эди. Эсимда, 13 ё 14 ёшли қизалоқ эдим. Ҳовлимизда атиргуллар қийғос гуллаб ётарди. Мендан икки ёшгина кичик укам Баҳодиржон ўйнаб турган коптокнинг ортидан гулзорга

яшашга қўниб-қўнмай юрганларида тақдирнинг яна бошқа бир синови кутиб турган экан. Вилоятдаги нуфузли қурилиш корхонасида раҳбар бўлиб иш-лаётган Абдурашид акам 45 ёшида тўсатдан юрак хуружи туфайли қафо қилганида...

Онам бечора бор дарду аламини йиғидан олди. Минг афсуски, эркак киши мўрт келар экан. Эл устида юрган қайвони отам қутилмаган бу айрилиқни кўтара олмади. Акамнинг йили ўтмай дунедан ўтди. Энг даҳшатлиси, шундай жабру ситамлар билан осмонимиздан булут ариса қанийди. Нефть бошқармасида бўлим бошлиғи бўлиб иш-лаётган укам Баҳромжон 41 ёшида автофалокатдан вафот этди...

“Хурсандой момо энди тамом бўлди,” дейишди қариндош-уруғ, қўни-қўшнилари. “Онам энди кўпга бормаса керак”... Оиланинг катта фарзанди Комилжон аканинг хаёлидан ўтган ўй ҳам шу бўлди. Бироқ оғир мусибат юки қўлатган вужуд яна қачон кўтарди, оёққа турди. Момо ховлига чиқди-да, кўз ёшлари қуримаган фарзандларига бир муддат ўткир нигоҳларини қадаб турди ва тилига келган сўз шу бўлди: “Болаларим, ҳаммаси Оллохдан, сабру қаноатни ҳам, куч-қувват, ақл-идроқни ҳам ўзи беради. Қанча умр берилган бўлса эзгуликка сарфлайлик!”

Онанинг бардошидан тоғлар уялди, десак ишонинг. Бир оғиз сўз билан айтилган далда уларнинг қаддини кўтарди, десак ёлғон

бўлмас. Энди айтинг, Хурсандой момоимиз бир муштипаргина, мунисгина аёлмиди ёки сабр-бардош, мардлик ва матонатнинг жонли қиёфаси эдимми? Билмадим, билолмадим.

— Мен шу пайтгача онамнинг кўчада аёллар билан гап сотиб ўтирганини бирор марта кўрмаганман, — дейди Термиз шаҳридаги “Қуёшча” болалар бочаси мудираси Дилбар Тожиёва. — Қачон қарамайн, қандайдир юмуш билан банд бўлади. Гулзордами, ўчоқ бошидами, доим қўймаланиб юради. Озгина бўш вақт топди дегунча, бадий китоб мутулаа қилишга тушади.

Ишонасизми, дам олиш кунлари туғилиб ўсган уйимизга шошман. Негадир бир куч мени шу ёққа тортaveraди. Нимагадир илҳақлик сезаман, гўё онамни кўрмай қолаётгандай бўлавераман. Ҳовлимизга кирсам, атиргуллар орасида кичкина тешасини қўлидан қўймай юрган онамни кўрганымдан сўнггина хотиржам бўламан. “Келдингми болам, сени кутиб ўтирувдим, бирга чой ичамиз, деб нонушта ҳам қилмагандим”. Ошхонага қараб юрган онажонимнинг ортидан узок термулиб қоламан-да, ичимда “хали тетиклар” дейман...

Сўзимни мухтасаргина қилиб айтадиган бўлсам, Хурсандой момоимизнинг чин юракдан айтган ушбу сўзларидан ҳулосани ўзингиз чиқарарсиз:

— Ҳеч қачон бировни ёмон деманг, ғийбат қилманг! Аслида ёмонлиги, билингни, ўзига жазо. Оила қачон тўқис, бутун бўлади? Шу хонадон аёли оқила-ю, кексалари иззатда бўлсагина. Ҳар бир эркак, билсангиз, қулф! Уни ўзининг қалити билан очасиз. Қалити — аёлида! Ана шу қулфга қалит тушмаса, у ҳеч қачон очилмайди. Менинг ниятим, илоё, ҳар бир одамнинг қалити тушсин, қалити...

Дилроз АБРАЕВА,
“Оила ва жамият”
муҳбири.

...Ота-она борки, фарзанднинг катта-кичик довлардан муваффақиятли ўтмоғини орзу қилади. Баъзилар буни ўғил-қизларига шарт-шароитни ҳозирлаш, моддий таъминотга зўр бериш билан боғлайди. Айримлар ютуқлар боланинг истеъдоди меваси деб қараса, замондошларимиз орасида устознинг қаттиққўллиги-ю, маҳорати шоғирд иқболида кўзга кўринади, дегувчилар ҳам кам эмас. Албатта, бу қарашларнинг ҳаммасида жон бор. Лекин истеъдоднинг юзага чиқиши, фарзанднинг қамолотида ота-онанинг қўллаб-қувватлаб, илҳомлантириб туришидек куч бўлмаса керак.

Глиэр номидаги республика мусикага ихтисослаштирилган академик лицей ўқувчилари — бир оиланинг фарзандлари Қахрамон, Шахноза, Достонбеклар эришаётган қувончли ютуқларни қузаатиб беихтиёр бунга яна бир бора амин бўласиз.

— Отам бизларнинг ўқишимиз, машғулотларга қатнашимизга алоҳида эътибор қаратиш билан бирга, уйда мўъжазгина студия ҳам ташкил этиб берган, — дейди пианиночи, халқаро танловлар ғолиби Қахрамон Фуломжонов. — Бу эса 2010 йилда “Ҳавас” оилавий гуруҳини тузиш учун замин яратди.

— Болалигимни хотирласам, ота-онамнинг биздан энг аввало ҳалол ва ростгўй бўлишни қаттиқ талаб қилгани, ҳар қандай юмушни сидқидилдан бажаришга ундагани кўз ўнгимда гавдаланади, — дейди уларнинг отаси, рассом, санъатшунослик фанлари номзоди Рус-

там Фуломжонов.

Мен ёшлигимдан оқ расм чизишни яхши кўрадим. Ота-онам “Унутма, агар бирор фандан икки олсанг, билки, сендан яхши рассом чиқмайди. Ҳамма дарсларни бирдек севиб бажарсанггина муродингга етасан” дея қаттиқ назорат қилишарди. Тақдирни қарангки, ҳозирги кунда учала фарзандим ҳам республика мусикага ихтисослаштирилган академик лицейида таҳсил олишяпти. Қатор хорижий давлатлар сахналарида ўз маҳоратларини намойиш этиб, эътирофга сазовор бўлиб келишмоқда.

Чиндан ҳам Раҳима яра Рустамжоннинг болалигида чизган ҳар бир рас-

“ҲАВАС”ГА ҲАВАС ҚИЛИНГ

мини қувонч билан қўлига олиб, узундан-узок мактар, уларни қўни-қўшни, меҳмонларга кўрсатиб, фахрланарди. Бу эса табиийки, ўғлини янада руҳлантирар, қайта-қайта қўлига мўйқалам олишга ундарди. Бугун ўз навбатида Рустамжон ҳам болалари ижро этган ҳар бир куйни, ижрони оила даврасида хурсандчилик билан қарши олишни одатга айлантирган.

— Одамзод дунёга бир марта келади, — дея суҳбатимизни давом эттирди у. — Ўзидан яхши ном қолдириши, жамиятга наф текукли ишлар қилиши шарт. Оила қурдингизми, энди фарзандларингизни ҳам ана шу бурчдорлик ҳисси билан вояга етказмоғингиз керак. Турмуш ўртоғим Матлубахон психолог. Аини кунда кичкинтойимиз Робияхоннинг тарбияси билан машғул. У билан севишиб оила деган муқаддас қўргонни бунёд этдик. Фарзандларимиз ана шу самимий ва бегубор муҳаббатимиз мевалари десам муболага бўлмайди. Ҳўш, нега энди уларнинг келажагига бепарқ қарашимиз керак?! Ахир уларнинг ҳар бир қоқилиши бизнинг айбимиз, ҳар бир ютуғи меҳнатимиз самараси эмасми? Уларнинг Ватанимизга муносиб фарзандлар бўлиб етишмоғи йўлида шахсан Юртбошимиз, давлатимиз томонидан кўрсатилаётган ғамхўрлик ва эътиборни ҳеч нарса билан ўлчаб бўлмайди. Бу ҳақиқатни уларга ҳар лаҳза англатиб туришимиз, таъбир жоиз бўлса юртимизнинг гуллаб-яшнаши учун қилаётган саъй-ҳаракатларимиз ўзимизнинг эртанги фаровонлигимизни таъмин этишни уқтира билмоғимиз шарт!

Дарвоқе, ҳар қандай ота-она учун фарзандининг эришган муваффақиятидан ортиқроқ қувонч йўқ. Насиб этса, маърифат ёғдулари порлаб турган Фуломжоновлар оиласида тарбия қўрган иқтидор соҳиблари ҳам бир кун келиб мамлакатимиз довуғини таратишига шубҳа йўқ.

Ойбуви ОЧИЛОВА

9 май — Хотира ва қадрлаш кун

АФСОНАВИЙ ТАҚДИР СОҲИБАСИ

ёхуд литвалик келин ҳақида ҳикоя

...Иккинчи жаҳон урушининг сўнги йиллари. Кенигсберг ўрмонларидаги лагерларда яҳудий, латиш, эстон ва литваликлар, умуман кексаю болалар жуда огир аҳволда. Каунаслик Нюра укаси Фредерик билан фашистлар бомбардимонидан кейин ота-онасидан ажралган. Опа-ука ўшандан буён ўрмондан ўрмонга, лагердан лагерьга кўчиб, қочиб юришарди. Ана шу зайдда Нюра оқ-қорани таниб олди. Очликдан ўлиб қолмаслик учун чиқитга ташланган картошка пўчоқларини йиғар, юйиб, идишда қайнатиб, ўзи емай укасининг палатасига кечалари пусиб бориб, унга илинарди. Етти ёшли Фредерик учун опаси келган кун байрам эди.

Ниҳоят вазият ўзгарди: энди немислар ортга чекина бошлади. Энг даҳшатлиси, жон ҳолатда қочаётган иблислар ҳеч кимга шафкат қилмас, дуч келганини отиб ташлар, қандай бўлмасин, ўзларининг жирканч жиноятларини яширишга уринишарди. Колоннадан қочишга уринган ўн-ўн беш чоғли қизлардан фақат уч нафаригина қутулиб қолди. Қолганларни соқчилар отиб ташлади. Учовлон эса ўрмоннинг уч тарафига қандай бўлмасин, тирик қолмоқ учун югурди. Уларнинг бири Нюра эди. У қалин ўрмондан ўтди. Ботқоқликдан айланиб, тош йўлга чиқди. Ёниб, тутаб ётган шаҳарни узоқдан кузатди: ит эгасини, мушук боласини танимайди. Немисларнинг қочгани қочиб, қолгани сичқоннинг ичинини минг танга қилиб бекиниб юрибди.

Бир пайт Нюра ўзи турган дўнглик ёнгинасида инграган овозни эшитди. Шарт ўрнидан туриб ўша тарафга юрди. Бомба портлашидан катта чуқурлик ҳосил бўлган эди. Пушка маҳкам бўлиб ётиб, узилган оёқ-қўллар, парча-парча уст-бошлар, тупроқ тагидан бир одамнинг боши чиқиб турибди. Қараса, ҳарбий аскар. Туришга ҳаракат қилади-ю, инграб яна ётиб қолади. Нюра югуриб бориб, унинг қўлигига қириб даст кўтарди. Лекин қайси томонга юришни билмади. Кўприк томон жилган эди, ҳалиги йилги гапиролмаса-да, қўли билан дала томонни кўрсатди. Гапираман дейди-ю, тили айланмайди. Унинг ўнг оёғи яранган экан. Дарҳол ерга ётқизиб, қон билан ивиб кетган шимини ечди. Осколка парчаси сон гўштини ўпириб кетган эди. Нюра қўлигагининг бир парчасини йиртиб, нимчасидаги пахта олиб ярани боғлаб қўйди. Сўнг яна қўлигига кириб кўтарди. Ўрмон чеккасига етганида ... бахтини қарангки, қаршидан ҳарбий дала госпитали хизматчилари чиқиб қолиб, дарҳол ярадорга тиббий ёрдам кўрсатишди. Кейин дийдираб турган Нюрани овқатлантириб, елкасига ҳарбий гимнастёрка кийгизишди. У бўлса жажл билан "Менга курул беринглар, фашистлар билан ҳисоб-китобим бор" деганида ҳарбий шифокор кулди-да "Бир инсон ҳаётини сақлаб қолиш

ҳам разиллардан ўч олиш билан тенг. Бироз тажриба тўплагин, сўнг батареяга санитарка қилиб юбораман. Ҳа, айтганча, ҳалиги йилги сени сўрагани-сўраган. Бир кўриб қўй, кўнгли кўтарилади", деди.

— Ўртоқ Асролов, қимирламанг. Биласизми, ким келди ёнингизга, ҳалоскорнингиз Нюра, — деганида Сулаймон қоп-қора кўзларини катта-катта очиб, йиғлаб юборди. Нюра яқинроқ келди-да, қўлини Сулаймоннинг пешонасига қўйди: иситмаси йўқ, юрак уриши маромида. Аскар йилги "раҳмат" деди-ю, икки қўли билан Нюранинг қўлини маҳкам ушлаб кўзларига суртди. "Жоним омон бўлса..." у ёғини айтолмади. Кўзлари ёшга тўлди...

Шундай қилиб, ўз жигаргўшаларидан айрилган қиз госпиталда қолди. Бу орада Сулаймон билан ўрталарида сўз билан таърифлаб бўлмайдиган сирли муҳаббат туғилди. Ҳар гал учрашишса, йилги ҳазилларча, "Уруш тугасин, насиб этса, мен сени ўзим билан серқуёш Ўзбекистонимга олиб кетаман!" дерди.

Бир кун Сулаймон чўнтагидан битта қип-қизил анорни чиқариб Нюрага узатаркан, уйдан посылка келганини ва бир кун аввал тушида сойдаг сув қон бўлиб оқаётганини, ўнгига эса қип-қизил анор турганини гапириб, ўзбеклар қонни ёруғликка йўйишини қулиб айтиб берди.

Нюра кўлидаги анорни тишлаб ёмоқчи эди, Сулаймон ёнидан қаламтарошини чиқариб, чиройли қилиб кесди. Қўлига тўкилган доналарни унинг оғзига тутди. У анор мазасидан ҳайратга тушди. Анори бунчалик ширин бўлса, ўлкаси, халқи ундан ҳам тотли бўлса керак, деган сирли ўй кўнглидан кечди кизининг.

— Юртингиз узоқми?

— Бир ҳафтага йўл юрилади, шекилли.

— Вой-бўй, намунча олис?

— Э, нимасини айтасан, у ёқда нон кўп, мева-чева кўп. Қуёш яқин, осмон кенг. Одамларини айтмайсанми, бирам содда, меҳмондўст.

Ниҳоят, Сулаймон соғайиб чиққач, у хизмат қилаётган батареяда санитарка йўқлиги боис госпиталь бош врач ваъдасига вафо қилиб, Нюрани уларнинг хўзурига юборди. Икки ойдан сўнг эса уруш тугади. 1945 йил 9 май бир умр уларнинг хотирасида муҳралиб қолди. Ўша кунни зобиту аскарлар Сулаймон билан Нюранинг тўйини нишонлашди. Ҳамма уй-уйига қайтди. Лафзи ҳалол ўзбек фарзанди севгилиси билан водийга қараб йўл олди...

Фарғонанинг Қовулбек қишлоғида энди йиғилар ўрнига "ёр-ёр" садолари янгради. Ўзбекча никоҳ тўйининг барча расм-русумлари ўрнига қўйилиб, икки ёшга бахт тиланди. Нюра Алиава водийга келгани-

дан сўнг Нурхон Асролова "дўхтир келин" деган ном билан танилди.

Урушдан қайтган Сулаймон тоға деҳқончилиқ билан шугулланди. Боғ яратди. Улар бир киз, тўрт ўғил кўришди. Бир умр элдошлари даврасида урушнинг даҳшатли воқеалари ҳақида эмас, аксинча, тинч-омон кунларнинг қадрига етмоққа даъват қилган отахон 82 ёшида дунёдан ўтди.

Бугун Сулаймон тоға билан Нюра-Нурхон аянинг ўғил-қизлари, келинлари-ю, куёвлари, неварою чеваралари бирон бахонада йиғилишса, каттагина тўй давраси бўлади. Энг қувончлиси, онахон умрининг сўнги лаҳзасигача миллий урф-одатларимизга амал қилган ҳолда яшади. Ҳозиргача кўпчилик маҳалладошлари аянинг тўкин ва очик дастурхонини ҳаяжон билан эслашади. Баъзилар меҳмонга бораётиб, дангасалик қилиб, осонгина 5-6 та булочкани дўкондан олиб, дастурхонга қўйиб келса, Нурхон ая ҳар кимнинг ҳам қўлидан келавермайдиган ва ҳаммага хуш ёқадиган қатлама пишириб борарди. Қатлама бўлганда ҳам шакарларни сепиб, доли-гулига келтирар, даврада ўтирганларнинг аксарияти қўли гул онахонни маҳтал бўлиб қутиб ўтиришарди.

Нурхон ая келин-куёвларининг ҳаммасига майда-чуйда гап-сўзлар чиқса посангиллик қилар, паст-баланд бўлганда тенглаштирарди, жуда бўлма-са: "Келин-куёвнинг уриши — дока рўмоннинг қуриши, бирингизнинг жаҳлингиз чиққанда иккинчигиз сал паст келинг. Индаманг, сал нарироққа — кўзидан кетинг. Ўз-ўзидан совиқди, шаштидан тушади, балки кечирим ҳам сўрайди", деб насиҳат ўқирди. Панду насиҳат айтганда ҳам бисотидаги энг нодир матал, мақол, ибораларни қойиллатиб гапирарди. Яна бир ибратли томони, Нюра — Нурхон опа ўзбек, тожик, литва, рус тилларида ҳам бемалол гапириб-ёзарди.

Онахон бундан икки ойча бурун, яъни табаррук тўқсон ёшни қоралаб қолганларида дунёдан ўтди. Ҳаммага яхшилик соғинган аяни сўнги манзилга кузатиш учун нафақат Қовулбек қишлоғи ахли, балки водийнинг узоқ-яқин жойларидан ҳам бу афсонавий тақдир соҳибасини кўрган-билганлар келишди.

Дилфуза МАМАЖОНОВА,
Фарғона давлат университети ўқитувчиси.
Абдужаббор ХУСАНОВ,
журналист.

ҚУТ — бу сўз тилимизда "бойлик", "бахт", "барака" маъноларини англатади. "Қутла" деган феъл ҳам бойлик ва барака тилаш мазмунидан келиб чиққан. "Ўзбек тилининг этимологик луғати"да изоҳланишича, "қут" сўзи туркий сўз бўлиб, "бойлик" маъносини англатади. "Навоий асарлари луғати"да изоҳланишича, "қут" сўзи арабча сўз бўлиб, "овқат", "озик" маъносини англатади. Шундай эса-да, икки изоҳда ҳам маъно яқинлиги бор.

Чол набираларига қут-барака тилаб дуо қилди.

Газетадан

Меҳмон ва мезбон — "Ўзбек тилининг этимологик луғати"да изоҳланишича, "меҳмон" сўзининг туб илдизи форсийдаги "меҳ" сўзи бўлиб, у "улуғ" деган, "-мон" эса, "ўхшаш" деган маънони англатиб, "улуғсифат киши" деган мазмунни билдирган.

"Мезбон" сўзи эса, "дастурхон ёзишда ишлатиладиган курси" маъносини ифодаловчи "миз" сўзига "қара" маъносини ифодаловчи "бон" қўшимчаси қўшилишидан ҳосил бўлган.

Кутилмаган меҳмон мезбоннинг иззати дейдилар.

Парда Турсун

ҲАКАМ — "Ҳакам" сўзининг туб илдизи "хукм чиқарди" деган маънони англатган. Дарҳақиқат, тилимизда икки тараф тортишувиди, мусобақада ҳолис ҳукм чиқарадиган киши "ҳакам" сўзи билан ифодаланади.

Улоқни олган киши даврани уч марта айланиши керак бўлади. Шундан кейингина уни ҳакамлар олдига ташлаб, совринни олиш ҳуқуқига эга бўлади.

Журналдан

Эшқобил ШУКУР тайёрлади.

КЕЧИККАН БАҲОР...

Гавжум бозор пештоқиға чиройли гуллар билан ёзиб қўйилган "Наврўзингиз муборак бўлсин!" банери унинг кўнглини яшнатиб юборди. Аммо...

Март ойи ўртасида, айнан шу кутловнинг тағида салкам бир қарич қорни ёғоч куракда чеккага отаётганларга қўзим тушиб... беихтиёр хаёлга тола-

ман. Бу ҳам табиатнинг ўзига хос ўйинларимикан, ёки?..

НОМСИЗ БЕКАТ

Нега "Кечириш" билан "Унуттиш" бекатларининг ораси бунча узун? Ана, барчаси текис, масофалари ҳам бир хил: "Меҳр", "Муҳаббат", "Хиёнат", "Дёнот", "Бурч", "Кечириш". "Унуттиш" бе-

Ҳаёт манзаралари

кати эса жуда узоқ. Шу ўртада ҳам бир бекат керакка ўхшайди. Уни номламаса ҳам бўлади. Ҳар ким ўзича бахтли ва... бахтсиз. Демак, номсиз бекатлар ҳам кўп экан...

Дилроз АБРАЕВА

Ўзининг ҳалол меҳнати билан ризқ-насиба топиб, эл-юрт хурмати ва ишончини қозонаётган инсонлар бугун юртимизнинг ҳар бир гўшасида топилди. Оққўрғон шаҳридаги Султон Сегизбоев маҳалла фуқаролар йиғинига раислик қилаётган Одилжон Баҳоров ҳам ана шундай эл назарига тушган фойдиойлардан бири, десак янглишмаймиз.

Одилжон акани сўроқлаб, фуқаролар йиғинига борсак, кўча бошилари билан маҳалла ҳудудини айланиб чиқиб кетган экан. Йиғин ҳовлисидаги мўъжазгина майдончада гулу райхон, турли кўкатлар гуркираб ўсиб ётибди. Ҳаммаёқ озода, сув сеппи салқинлатилган. Бу ерга турли хил масала-муурожаатлар баҳонасида келиб-кетувчиларнинг юз-кўзларидаги мамнунликдан сезиш мумкин, йиғин фаоллари аҳоли манфаатлари йўлида беминнат хизмат қилишмоқда.

Ниҳоят Одилжон ака билан ўзининг кадрдон хонадонидан учрашдик. Дарвозадан кириб борарканмиз, бу ернинг ҳам орас-талиги, озодалигидан кўнглимиз кўтарилди. Сўриларга бир текис тортилган ток новдалари, томорқадаги помидор, булғор қалампир кўчатлари, йўлак четлари-га экилган ранг-баранг гуллардан кўзингиз қувнайди.

— Хўш келибсизлар, — дея пешвоз чиқди ўй бекаси Ойпошша опа. — Ҳеч тортинмай кира-веринглар, биз ўрганиб кетганмиз. Раис акангизни тополмаганлар тўғри йўга келиб, муаммоларини ҳал қилиб кетаверишади. Баъзан топилмай қолсалар мен ҳам йўл-йўриқ кўрсатиб юбора-вераман. Айримлар мушқули осон бўлгач, келиб раҳмат ҳам айтиб кетишади.

Бир-бирини тушуниб, тинч-тотув ашайтган бахтли жуфтликнинг турмуш қурганига 34 йилдан ошибди. Одилжон ака узоқ йиллар ички ишлар соҳасида, исми-ҳисмига муносиб Ойпошша опа эса тиббиётчи сифатида элдошларига хизмат қилишибди. Аҳил хонадонда беш нафар — бир қиз,

Ватан — маҳалладан бошланади

ОҚҚЎРҒОННИНГ ОБОД ГЎШАСИ

тўрт ўғил вояга етди. Бугунги кунда уларнинг бари олий маълумотли, ўз соҳасининг эгаси сифатида эл қорига ярамоқда. Хонадон келинлари Мунира, Юлдуз, Муножат ва Барнохонлар ҳам маҳалланинг ибратли келинлари сифатида танилишган. Ўригидан данаги ширин деганларидек, ўн нафар неварани Одилжон ака ва Ойпошша опанинг атрофида гирдиқаппалак. "Чунки бу тўполончиларнинг ҳамма эркалиги шўхликларини бизлар кўтарамиз, кечирамиз-да" деб қўяди иккиси уларни эркалатиб.

— Маҳалламизнинг ташкил топганига бу йил 22 йил бўлади, — дейди маҳалла раиси Одилжон ака. — Мустақиллик билан тенгдош бўлган гўшамиз беш юздан зиёд оиладаги тинчлик-тотувлик, катта-кичикнинг ўзаро аҳилиги сабаб юртимиздаги файзли, гўзал ва обод масканлардан би-

рига айланган. Бу йил маслаҳатчиларимиз, кайвони онахон, отахонларимиз билан келишиб, тўймаъракаларни камҳаражат ва исрофгарчиликларсиз ўтказишга ҳаракат қилаёلمиз.

Йигирма йилдирки, оғилхонамизда еттита новвос, еттита кўчкор боқамиз. Аввалига бир оз қийналдик, кейинчалик ўғилларимиз бу ишнинг уддасидан чиқа бошлашди. Бу ҳам машаққатли иш-да. Ўз вақтида ем-хашағи, сувидан бохабар бўлиш керак. Битта новвосимиз олти-етти ойда тайёр бўлади. Тана вази 600 кгдан 1 тоннагача тош босади. Шуларнинг ортидан қиз уза-тиб, келинлар олдик. Бир куни катта ўғлининг уйига борсам, ҳовлисида 30-40 та товук боқаётган экан. Унинг бу ишини маъқулладим. Қуш уясида кўрганини қилиди-да.

Дарҳақиқат, мазкур маҳалла гарчи шаҳар таркибига кирса-да, аксарият аҳоли ҳар қарич ердан унумли фойдаланиш ҳадисини олган. Бу масканда қорамол боқувчилар, иссиқхона, лимонарий, томорқалар ташкил этиб, сара сабзавот, лимон, мева-чевалар етиштириб, халқимиз дартурухонига тортиқ қилаётганлар, шунингдек, эрта баҳорда аҳолига қўнат етказиб берувчи оилалар кўпчилики ташкил этади. Улар ўз меҳнати, тадбиркорлиги билан айнақса ёшларга ибрат бўлмоқда.

Нигора ЎРОЛОВА,
"Оила ва жамият" муҳбири,
Тошкент вилояти.

РЕКЛАМА ЎРИДА

Соғлиғимиз — бойлиғимиз

КЕЧИКИБ, КУЙИБ ҚОЛМАНГ

Варикоцеле — уруғ тизимчаси вена қон томирларининг патологик кенгайиши бўлиб, бу касаллик асосан ўсмир ёшида учраб, уруғ суякларининг ўзгариши оқибатида бепуштлиққа олиб келади. Унинг белгилари 15 дан 25 ёшгача бўлган ўсмирларда 4,4–30,7% гача учрайди. Одатда бу касаллик 80–90% ҳолатда чап томонлама, 10% ҳолатда икки томонлама ва 2% ҳолатда эса ўнг томонлама учрайди. Бу дард балоғат ёшида безовта қилмаганлиги боис ўз вақтида аниқланиши мушкул. Аксарият эркаклар орадан 10–15 йил ўтгандан сўнггина минг бир истиҳола билан мутахассисга муурожаат этади. Афсуски, йўқотилган муддат ичида моятдаги уруғ ишлаб берувчи тўқималарда жиддий ўзгаришлар бўлиб бепуштлиқни келтириб чиқаради.

Варикоцеле хасталигининг келиб чиқиш сабаблари турлича: яъни чап моят венасининг чап буйрак венасига тўғри бурчак бўлиб қуйилиши, чап буйракда босимнинг юқорилиги ва моят қон томирларида клапанлар етишмаслиги билан изоҳланади. Касаллик 12–14 ёшда ривожлана бо-риб, 15–17 ёшга келганда аққол сезилиб қолади. Ёрқонинг чап қисмида осилиш безовта қила бошлайди, лекин кўпчиликда касаллик тасодифан, яъни тиббий кўриқдан ўтиш вақтида аниқланади.

Ҳозирги кунда шифокорларга бефарзандлик юзасидан муурожаат этиб келаётганларнинг 50% ида варикоцеле касаллиги туфайли бепуштлиқ ҳолати бўлиб қолганлиги қайд этилмоқда. Иккиламчи бепуштлиқ билан касалланган беморлар орасида (яъни бир фарзанди бору, лекин аёли энди ҳомиладор бўлолмаган) 80% ҳолатда айнан шу хасталик учраётир. Хўш, унинг белгилари нималарда кўринади? Аввало, чап моят уруғ тизимчаси қон томирлари кенгайиши ҳисобига моятдаги ҳарорат 0,6–0,8 С гача кўтарилиши уруғ ишлаб чиқариш тизимининг бузилишига олиб келади. Бундан ташқари, кенгайган қон томирлар чап моятнинг эзлишига, тўқималардаги қон айланишининг бузилиши ҳисобига кислород етишмаслиги ва чап буйрак усти безидан уруғ ишлаб берувчи тўқималарга салбий таъсир этувчи моддаларнинг оқиб келиши сабаб бўлади.

Сперма (уруғ суякларининг) ишлаб чиқариш учун организмда андрогенлар (эркаклар гармонини) — тестостерон кўп миқдорда ишлаб чиқарилиши шарт. Лекин варикоцеле касаллигида тестостерон ишлаб чиқарувчи тўқималар жароҳатланади. Гармоннинг қон тизимида камайиши моятда уруғнинг кам миқдорда ишлаб чиқарилишига олиб келади. Энг ачинарлиси, бу каби жароҳатланган организмда вақт ўтган сайин давом этиб, эркакни безовта қилмаган ҳолда уруғ ишлаб чиқарилишига салбий таъсир қилибди. Айрим оилаларда тиббий кўриқдан ўтишга деярли эътибор қаратилмаётганлиги бефарзандликка олиб келаётганини аллақачон аниқланган. Демак, бу жиддий масалага лоқайд муносабатда бўлиш яхшиликка олиб келмайди. Шунинг учун ҳам бугунги кунда бўлгуси келин-куёвларнинг тиббий кўриқдан ўтиши мажбурий этиб белгиланган. Бу эса энг оқилона йўлдар.

Бу касаллиқни кўриб, пайпаслаш йўли билан аниқлашдан ташқари, унга янги замонавий усуллар, яъни рентген-диагностика ва ультратовуш доплерография усули орқали аниқ ташхис қўйиш мумкин. Мутахассис олимларнинг ҳулосасига кўра, варикоцеле касаллигини ўз вақтида даволагандан сўнг 50–85 фоиз ҳолатда ижобий натижа беради. Бир сўз билан айтганда, ўша вақтгача бефарзанд, бепушт деган ноҳуш тамгаларга эга бўлганлар хонадонидан чақалоқлар йигиси янграйди.

Баҳодир РАҲМАТУЛЛАЕВ,
1-Тошкент шаҳар клиник шифохонаси урология бўлими врач, тиббиёт фанлари номзоди.

"Qzbekiston pochta"si OAJ хузуридаги
"Post Trade" шўъба корхонаси
туғатилади.

Давво ва аризалар билан қуйидаги манзилга муурожаат этишингиз мумкин: Тошкент шаҳри, Олой кўчаси, 1-уй.
Тел: 233-79-98

Солиқ фаолияти

ЭЛЕКТРОН ТИЗИМ ШАКЛЛАНМОҚДА

Президентимизнинг 2011 йил 24 августдаги Фармонида асосан мамлакатимизда 2014 йилнинг охиригача барча кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларининг солиқ ва молиявий ҳисоботларни топширишининг электрон тизимига босқичма-босқич ўтиши бўйича ички тадбирлар амалга оширилмоқда. Ушбу ҳужжат ижросини таъминлашга бевосита дахлдор бўлган Ўзбекистон Республикаси давлат солиқ қўмитаси, Молия вазирлиги, республика алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги бу борада ўзаро ҳамкорликда қатор режаларни ишлаб чиққан ҳолда фаолият юритишапти.

Давлат солиқ қўмитасининг "Солиқ тўловчи юридик шахслар ҳисоботларини электрон кўринишда қабул қилиш" дастурий маҳсули бўйича чиққан буйруқлари ижросини таъминлаш мақсадида Тошкент шаҳар ДСБнинг махсус режаси ишлаб чиқилган. Шунга асосан жорий йилнинг январь-апрель ойлари мобайнида солиқ тўловчи юридик шахслар томонидан юборилган солиқ ва молиявий ҳисоботларини электрон шаклда қабул қилиш белгиланган тартибда амалга оширилмоқда.

Бугунги кунда статистика ҳисоботларининг 22 та шакли электрон тарзда топширилмоқда. 2015 йилга бориб эса бу кўрсаткич юз фоизга етиши режалаштириляпти. Бу эса аҳолининг барча қатламлари учун кенг имкониятлар яратди.

Ботир САИДАЛИЕВ,
Миробод туман ДСИ бош инспектори.

РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА • РЕКЛАМА

«ЎКТАМХОН-НУР» ўқув маркази

қуйидаги ўқув курсларига тақлиф этади:

Тикувчилик — 3 ой, бошловчилар — 6 ой.	Элита парда ва чойшаблар тикиш — 1 ой, Элита парда ва чойшаблар тикиш олий курси — 1 ой.
Тўй ва оқшом либослари — 1-2 ой.	Сартарошлик — 2-3 ой (ўғил болалар учун).
Аёллар костюм-шимми, плаш-пальто — 1-2 ой.	Каштачилик — 3 ой (машинада вышивка).
Ҳамшира — 6 ой. 4 ойи ўқиш, 2 ойи амалиёт.	Тўқувчилик — 2-3 ой.
Ҳамшира (тезкор) — 3-4 ой (амалиёти билан).	Инглиз тили — 3 ой.
Тиббий массаж — 2 ой. Нўқтали — 1 ой.	Рус тили — 3 ой.
Торт ва пишириқлар — 2 ой.	Бисер, яъни муңчоқ тикиш — 2 ой.
Пишириқлар олий курси — 1 ой.	Сунъий гул ясаш — 1-2 ой.
Уйғур, Европа таом ва салатлари — 1 ой.	Компьютер сабоқлари — 2 ой.
Аёллар сартарошлиги — 3 ой.	Интернет — 1 ой.
Тўй ва оқшом турмақлари ва макияж — 1 ой.	
Бухгалтерия ҳисоби — 3 ой.	

Барчаси амалиёти билан

Етоқхона мавжуд.

Ўқишни туғатганларга ДИПЛОМ берилади.

МАНЗИЛ: Юнусобод тумани 3-мавзе 1-уй 31-хона.
МУЎЖАЛ: Юнусобод дехон бозори орқасида.

Тел: (8 371) 221-17-95, 221-77-72, 225-97-93 (18⁰⁰ дан 22⁰⁰ гача).
ФИЛИАЛ МАНЗИЛИ: Ҳамза тумани Фаргона йўли кўчаси 4-уй 40-хона. МУЎЖАЛ: Қўйлик киним бозори рўпарасида.
ТЕЛ: (8371) 295-97-82, +99897 785-90-30 (кўчдузи)

...Уша кун жуда оғир ўтди. Куёнинг ботишини интиклик билан кутдим. Яна атай қилгандек, раҳбаримиз ҳам иш вақти тугаётган маҳал мажлисга чақириб қолса денг. Муаммолар талайгина экан. Ҳамкасбларим орасида гап эшитмагани қолмади ҳисоб. Мен ҳам ўзимга яраша "улушим"ни олдим. Ишхонадан чиққанымда қоронғу тушиб қолганди. Кўча чироқларининг хира нур таратиши-ю совуқ шамолнинг вириллаб эсиши юрагимга ваҳима солди. Уйимиз кишлоқда бўлгани ва энди у ёққа қатнайдиغان автобус-маршрутлар йўқлиги боис бугун шахарлик дугонаникида қолишга қарор қилдим.

У икки хоналик уйда, ҳўжа-бирдек жон бўлиб яшайди. Лекин ҳар борганимда қувониб кутиб олади. Оғринганини сезмайман. Хаёлан уларни кў олдимда гавдалантирдим: меҳрибон эр, тартибли хотин ва ақлли болалар. Меҳрим товланиб кетди. Қуруқ кўл билан борма-йин, деб бекат билан ёнма-ён жойлашган мини-маркетга кирдим. Одам кўп, сотувчининг қўли-қўлига тегмайди. Ташкарига чиққанымда, кўчадаги совуқ шамолнинг кучайганини сездим. Атрофда ечим халталар, ҳар хил рангдаги қоғоз парчалари учиб юрарди. Билмайман, бекатда қанча турдим, бир маҳал нарироқда икки-уч нафар эркакнинг бақирган, қаттиқ-қаттиқ кулган овозлари эшитилди. Турган жойимда қотиб қолдим. Энди кўларим, юзим совуқ шамолни ҳис қилмай қўйган, қандайдир кўрқув вужудимни эгаллаб олганди. На ортга қарай оламан, на олдинга юраман. Бақириклар кулоқларим остида оштира бошлаганда, мен танамда киприкларимни ҳам кўтара олмайди-ган ҳорғинлики туйдим. "Ёрдам беринглар", деган сўзларни қичқириб билан ай-

МЕН — СИЗНИНГ

тиш кераклигини ўйлапману лабларимда мадор йўқ, худди тишларим тишларимга ёпишиб қолгандек. Сониялар соатлар билан ўрин алмашгану, вақтинг бундай ҳазилини фақат мен ҳис қилиб турибман. Фақат мен билан бу ҳол кузатила-япти. Барибир жон ширин. Бошимни олсанг ҳам майли, дегандек ортга аста қайрилдим. Во ажаб, ҳеч ким йўқ. На инсон кўринади, на бир жонзот. Фақат икки-уч эркакнинг қақирлаб қулиши кулоққа чалинади...

Дугонаникига элтадиган

"Дамас" менда чинакам янги йил кунидagi хаби кайфиятини йўғотди. Фақат фарқи, ўшанда мен байрам тортининг кесилиши ёки укаларим қаторида совга олишимдан эмас, соғу саломат меҳмонга бораётганимдан қувонардим. Машинада баланд қилиб эстрада хонандасининг шўх қўшиғи янгарди. Чинака-мига рақсга тушгим келди. Биламан, шундай имконият бўлганда менга етадиган, мендек чиройли рақсга тушадиган раққоса топилмасди. Юрагим ҳаприқади, ҳаётнинг қанчалар

гўзал, умрининг қанчалар ганимат эканлигини шунда англадим. Яна билдимки, фарзанд, айниқса қиз бола ота-онасининг ор-номуси, гурури экан. Бу туйғу шундай нафис, биллур идиш каби бўлар эканки, унинг сингани ота-она умрининг, ҳаётининг завол бўлгани билан баробар экан.

"Отажон, онажон, — дейман ўзимга ўзим. — Бугун сал бўлмаса сизнинг умрингиз завол топарди. Бугун сизлар бир умр авайлаб-асраб келган биллур шиша синарди... Худойим мени қўллади, асраб қолди. Кўрқдим, бугун ўзимдан эмас, сизларга нимадир бўлишдан кўрқдим..."

Машина қоронғуликнинг "шоҳ бекати"да тўхтади. Уларнинг "дом"ига бориш учун бирозгина йўл юришим керак. Қаранг, айнан мен киришим керак бўлган йўлак ёнида бир гуруҳ бекорчи болалар пиво ичиб, сигарет чекиб ўтиришар, атрофда деярли ҳеч ким кўринмасди. Энди нима қиламан, деган ҳадик билан бир-икки қадам ташладим. Кўрсаткич бармоғимдаги сингилм Бухордан келтириб берган мис узукни олиб, никоҳ узук тақиладиган бармоғимга солиб қўйдим. Агар йўлимни тўсиб, бирортаси ортиқча гап айтса, "Болаларим олдиға, уйимға шошиляпман", деган сўзларни айтман, деб ўйладим. Кўрққанга қўш қўринар, деган гапни кўп такрорларди момом. Менда ҳам шундай ҳолат рўй бера бошла-ганди.

Оғир ва вазмин қадамлар мени ўша тўда ёнидан олиб ўта бошлаганда... дунёдаги барча товушлар, овозлар ўчиб, кулоқларимга ҳаддан ташқари тинч ва сокин ҳаётнинг нашидалари эшитиларди. Мен тамом бўлгандим. Агар уларнинг бирортаси мен тарафга қараса ҳам юрагим така-пука ёриларди. Боя ўйлаганларим, узук ҳақидаги чўпчаларим, "бола-

О й н а

ларим" ҳақидаги ёлғонни ишлатишга ҳам ҳолим қолмаган-ди. Буни қарангки, мен билан ҳеч кимнинг иши бўлмади. Ҳатто қайрилиб ҳам қарашмади. Югургандан бери бўлиб, дугонам яшайдиган хонадонга ҳаллослаб етиб келдим... Сиз ҳам ҳис қияпсизми, бу мен учун энг катта бахт эди, ахир!...

Йўлдаги "томоша"ларни уй эгаларига айтиб бердим. Эрхотин ҳам, болалар ҳам ўзларини кулгудан тўхтата олишмади. Гап орасида жиянларим "ёрдам беринг", "ёрдам бермайсизми?" деб ҳазиллашиб гап отишарди.

— Кулманглар, — деб уларга танбех берди онаси. Кейин менга юзланиб. — Бунчалар соддасан-а, бугун қоронғуликдан, бемаҳалда кўчада юришдан кўрмайдиганлар кўпайиб кетган. Болалар-ку майли, қизлар ҳам улардан қолишмайди. Улар фақат ота-онасининг эмас, етти уруғ-аймоғининг, маҳалла-қўй, дўст-биродарларининг ор-номуси эканини унутиб юборган, дўстим!

Шу кунни мижажа қоқмадим ҳисоб. Кўзимни юмсам, олд-ортимда қандайдир шарпалар тургандек бўлаверади. Бақираман десам овозим чиқмайди. Тонгда босинқираб уйғондим, лабимда учуқ тошиб кетибди. Аҳволимни кўрган уй соҳиблари яна қулиб қўйишди...

Йўқ, қиз не десангиз денгу, лекин мен қоронғуликдан кўркаман. Энди у билан ёлғиз қолмайман. Ёнимда агар бирор хамроҳим бўлмаса, кўча тугул, ховлига ҳам чиқа олмайман. Буни ўзимга, ичимдаги ўзлигимга такрор-такрор айтман. Ахир мен ота-онамнинг, авлоду аждодларим, маҳалладошларимнинг ор-номусиман-ку!

Зебунисо НАЗИРОВА,
Қашқадарё вилояти.

ОНА БЎЛГАЧ ҚАДРИНГИЗ БИЛДИМ

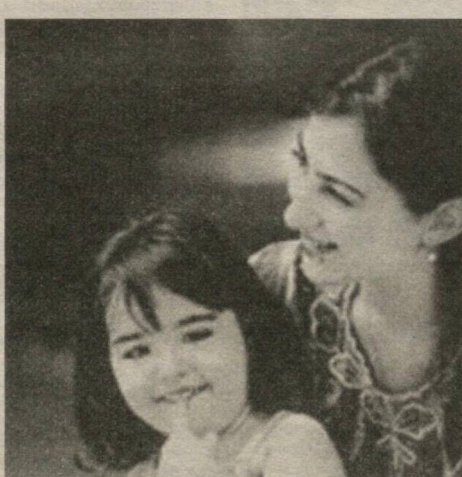
"Она бўлсанг биласан, қизим" дердингиз. Ўшанда бу гапга эътибор бермай бепарво қулиб қўярдим. Мана, ҳали фарзандим дунёга келмаёқ, уни қўлимга олмаёқ она бўлишдек шарафли вазифанинг нақадар оғирлигини ҳис қила бошладим. Узоқ кутилган, мен худодан илтижо қилиб сўраган кун ҳам етиб келди. Мурғаккина жигарпоранининг мунчоқдек кўзларига хайрат билан боқарканман, "Нахотки, шу менинг фарзандим-а? Мен ҳам она бўлдимми?" дея қақалоқни бағримга босиб, уни қўлимдан қўймайман. Ҳатто шифокорларга ҳам ишонмай, "Боламини адаштириб юборманглар-а", — дейман ҳазиллашиб. Кечалари уни кучогимда олиб ётсам-да, худди биров олиб кетаётгандай икки-уч бора чўчиб уйғониб кетаман-да, дарров ёнимга қарайман. Пишиллаб ухлаб ётган ширингина қорақўзимни кўриб, яна тинчланиб, уйкуга кетаман...

Эрталаб тонг азондаёқ менинг фарзандли бўлганимни эшитиб, олисдан бўлса-да, шошилиб етиб келдингиз. "Болажоним, эсон-омон қутулиб олдингми?" — деган саволингизга "Ойижон, ростданам она бўлиш қийин экан-а?" — дедим зўрга. Сиз бўлсангиз жилмайибгина пешонамдан ўпиб, "Бу — ҳали бошланиши, ҳаммаси олдинда", — деб қўйдингиз...

Сиз учун мен ҳалиям ёш боламан. Қизингиз ўз фарзандини парварши қилади, қайғуради. Сиз эса ўз болалигини ўйлайсиз. "Сенга ҳозир витаминли озуқалар керак, мана буларни еб олгин, куч бўлади", дебсиз. "Ярим соатгина мизғиб олгин, нева-

рамга ўзим қараб тураман", — дея қўлимдан қақалоқни оласиз. У ёқда эса бувим сизнинг ғамингизни ёйди. Қизим узоқ манзилга яхши етиб бордимкан, набира боқиб ухлолмай чиқса, боши оғриб қолади. Ахир юрагининг ҳам сал мазази йўқ эди...

Юрагимнинг бир парчаси — ўғлим ўса бошлайди. Унинг биринчи табассуми, илк айтган сўзи, атак-чечак қилиб қўйган қадамларидан бошим кўкка етади. "Она бўлсанг биласан" деган сўзингизни эслайман. "Она бўлиш ташвишлари нақадар ширин-а", — дейман беихтиёр ўзимга-ўзим. Тўнгич фарзандим биринчи синфга қадам қўйди, кейингиси боғчага. Боламини мактаб оstonасига етаклаб бораман. Сиз биринчи синфга қўлимдан ушлаб олиб кирганингизда "Сен менинг энг катта фарзандимсан, ишонганим, суянганимсан, албатта яхши ўқишинг, укаларингга ўрнак бўлишинг керак", деб биринчи партага ўтиргизиб кетганингиз кўз ўнгимдан кино тасмасидай бир-бир ўтади. Мен мактабдан келганимча ширин овқатлар тайёрлаб қўярдигиз.

"Мана буни еб ол, ҳаммасини есанг, калланг яхши ишлайди, аълочи бўласан". Бугун мен боламнинг энг биринчи ютуғи — ўқув йили тугашида олган мактoб ёрлиғидан ўзимда йўқ севи-ниб кетаман. Ҳатто кўзларимга ёш ҳам келади. Ана шундай лаҳзаларда дарров сизни ўйлайман. Демак, бизнинг кичкинагина ютуқларимиз ҳам онам учун улкан муқофот бўлган экан-да. Болаларимнинг бирор жойи оғриб қолса кечалари бошида ўтириб чиқа-

Менинг онам ҳаммадан яхши

ман. Она бўлиш яхши ва қийинми-кан-а? Худодан боламга шифо тилайман. Унинг ҳамма инжиқликларини кўтараман. "Йўқ, дори ичмайман, муз-каймоқ егим келаяпти, менга ҳозирроқ топиб беринг", деб хархаша қилганларимни эслаб, ўзимдан-ўзим уялиб кетаман...

Туни билан ухлолмай боламнинг бошида ўтириб чиқаман. Деразага термулиб тонг оттираман. Худога шукр, боламнинг иситмаси тушиб, яна аввалгидай шаталоқ отиб ўйнаб қолди. "Ҳар тугул" дея чуқур нафас олдим. Аммо кечга бориб, чарчаганимданми, ўзимнинг тобим қочиб қолди. Кимгадир болалигимдагидек инжиқликлар қилгим келади, аммо менинг енгилгина эркакларимни кўтаришга ҳеч кимда куч йўқ. Чунки онам олисда яшайди. Бундай пайтларда дарров яна ул зотни кўмсаб қоламан. Қани ҳозир аям келиб менга малинали иссиқ чой ичирса, "Қизим, мана буни еб ол, қувват бўлади", деса, устимга иссиқ кўрпа ёпиб қўйиб, бошимда ўтирса. Шуларни ўйлаб ётман-да, бирдан нариги хонада ётган болаларим ёнига чопаман. Бетоблигимни ҳам унутиб, туриб кетаман. Чунки мен онаман. Болаларимнинг устини ёпиб, пешонасини ушлаб қўраман. Қичиб кетаётиб: "Бу салқин фаслда ишчилик онам совуқ котма-ётганмикан?" деганча ўйга толаман. Ахир бувим энди йўқ-да!

Шаҳноза РОФИЕВА

ХАССАДАГИ ФАЛОКАТ

Француз кироли буюртмасига кўра мусиқа ёзган XVII асрнинг машҳур композитори Жан-Батист Люлли ўз касби-га, ўз соҳасига содиқлиги туфайли ҳаёт билан видолашган эди. Бу бастакор ўз асарларини қандайдир жиддий бахсларда фидойиларча ҳимоя қилиш учун мардларча ҳалок бўлган, деб ўйлаётгандирсиз. Афсуски бундай дейишга шошилмаслик-к а тўғри келадими? Хуллас, Жан Батист концертларга тайёргарлик жараёнида шу қадар қизишиб кетардики, ўз ҳаяжонини босолмай ҳассасини полга «тақ» этиб уриш билан ижросини якунларди. Ўша кунни ҳам композитор ўз одатига амал қилиб, ҳассасини зарб билан полга урди. Такдир тасодифими, бироз эҳтиётсизликми, ҳассасининг ўткир учи бу сафар унинг оёғини тешиб ўтди. Қизиққон композиторнинг яраси газак олиб, у қон бузилишидан вафот этди.

ҚОРИН БАРИБИР МЕТИН ЭМАС-ДА...

Кўзбойлогич Гарри Гудини ўз тана-сида турли ғайриоддий ҳисмоний синовларни ўтказиб одамларни ҳайратга соларди. У турли тушовлардан қўлоқларини осонгина халос этар, ҳар қандай қуролли тажовузларга сирли

тарзда чап берар эди. Унинг шоҳона чиқишларидан бири — қорин мускулларининг намоиши эди. Ҳар қандай куч билан қорнига зарба берманг, Гаррига бало ҳам урмасди. Бироқ кўза кунда эмас, кунда синади, дейишди. Ана шундай намоишлардан бирида ашаддий муҳлис, албатта кўзбойлогичнинг илтимосига кўра, унинг қорнига бор кучи билан чунонам мушт туширдик, Гарри ҳарчанд ўзини иродади тутмасин, ҳақиқат ўз сўзини айтиб бўлган эди. Кўзбойлогич ички аъзоларига зарар етгани боис касалхонага тушди ва шу ерда ҳаётдан кўз юмди.

Нима ҳам дердик. Иссиқ жони иситмали инсонларимиз. Худо ҳам сақлангани сақлайди, дейдилар. Шуни унутмаслик керак.

Наргиза СИДДИКОВА
тайёрлади.

ҚИЗИМГА ОТАЛИК ҚИЛСА...

Одил билан синфдош эдим. У мактабни тугатиб, институтга ўқишга кирди. Мен оддий ишчи бўлиб ишлай бошладим. Унинг минг истиҳола билан менга сеvgи изҳор қилгани ҳеч ёдимдан чиқмайди. Туғилган куним эди ўша кунни. Дугоналарим билан ҳовлимизда ўтиргандик. Қўшнимизнинг олти ёшли ўғил-часи каттақон гулдаста кўтариб кириб келди. Ҳаммамиз ҳайрон бўлиб туриб-миз. Гулни қўлга олдимиз, бирдан ичидаги хатга кўзим тушди. Дар-ров дугоналаримдан яшироқчи бўлдим. Қаёқда, Назира исмли шаддод дуго-нам кўлимдан юлқиб олиб ўқиди. Хатда Одил менга ilk марта сеvgи изҳор қилган экан...

Ўша кунгидек ўзи ша-ҳарга жўнаворибди. Уй-мизга эса совчилари кел-ди. Унаштирилган, ҳазилла-шиб, "Нега менинг розили-гимни олмай совчи юбордин-гиз?", десам, кулди-да: "Турмуш-га чиқсангиз мендай йигитни тан-ларсиз", деб қўйди. Шу йили ёзда тўйимиз бўлди. Қайнота-қайнонам зиёли, бамаъни инсонлар эди. Қайнонам билмаганларимни ўргатиб, мени доим кўни-қўшилларга мактаб гапирарди. Шу орада қизкам туғилди. Оиламизга та-ниган-билганинг ҳаваси келарди. Так-дирни қарангки, Одилнинг умри қисқа экан. Уртоқлари билан тоққа дам ол-гани чиққанида заҳарли илон қақиб олиб-ди. Шифокорларнинг кўрган чоралари ҳам натижа бермади. Отаси дунёдан ўтганда қизим икки ёшда эди. Мана шунга ҳам 9 йил бўлди. Ҳозир ёшим 33 да. Қизим ўзим билан бирга. Маълумотим ўрта-махсус. Ишлайман. 55 ёш-гача бўлган, қизимга оталик қиладиган, ҳаётнинг паст-баландини кўрган, диё-натли инсон учраса, турмушга чиқиш ниятим бор.

ЗЕБО,
Тошкент вилояти.

ОТА ҚАРФИШИ ЎҚ ЭКАН...

Катталарнинг айтишларича, мени ёш маҳалим аммамнинг ўғли Тошпўлатга бешиккетти қилиб қўйишган экан. Бувим раҳматлик икки фарзандининг ўрта-сидаги меҳр-оқибатни мустаҳкамлашга эришганидан ич-ичидан қувониб юрар-ди. Аммамнинг эри яхши жойда ишлар,

оиласини ҳар доим тўқис қилиб кўярди. Дастлаб бу удумга норози бўлган онам ҳам кейинчалик ўзига тўқ оила, қизим бир умр яхши яшайди, деб бувимни маъқуллаган. Тошпўлат мендан етти ёш катта бўлгани учун институтни тугатгач, икки йилча муҳандис бўлиб хизмат қилди. Бу орада мен мактабни тугатдим. Охири кўнгирикнинг эртаси кунни никоҳ тўйимиз бўлди. Қайнонам мени еру кўкка ишонмасди. Бувим ҳар сафар меҳмонга келганида қанда қилмай "Дил-

рабо — тўнғич неварам, у хафа бўлса менинг еган-ичганим таътимайди, ҳало-ватим бузилади", дегувчи эди. Бахтли, тахтли яшай бошладим. Афсус, бир кам дунё экан. Фарзандли бўлмадик. Бор-маган жойимиз, кўринмаган дўхтиру табибимиз қолмади. Айримлар бунга яқин қариндошлигимиз сабаб эканини айтишарди. Эрим иккимиз ҳам бир-биримизсиз ҳаётиимизни тасаввур қила олмасдик. Такдирга тан бериб яшай бошладик. Лекин қайнотам ўғлига "Дил-рабодан ажрашиб, қайта уйланмасанг, бола-чақали бўлмасанг бор меросдан сени маҳрум қиламан", деб қатъий талаб қўйди. Шундан кейин иккимиз бу-юмларимизни йиғиштириб, уйдан бош олиб чиқиб кетдик. Буни қарангки, ба-рибир ота қарғиши ўқ экан. Ишларимиз тескари кетди. Бир амаллаб уй-жой кур-ди. Тошпўлатнинг сиқилишлари беиз кетмади. У юрак етишмовчилиги хаста-

лиги туфайли 38 ёшида қаза қилди. Мана шунга ҳам ўн йил бўлди. Ёшим 49 да. Маълумотим ўрта-махсус. Фар-зандим йўқ. Ҳозир Тошкент шаҳрида ишляпман. 55 ёшгача бўлган, қадрим-га етадиган, зарарли одатлардан холи, диёнатли инсон учраса, турмушга чиқ-моқчиман.

ЗУМРАД,
Самарқанд вилояти.

МУНОСИБ ЁР ТОПДИМ

Отам қаза қилгач, 23 ёшли онам не-не қийинчиликларни бошидан кечириб, мени ўйлаб, қайта турмуш қурмади. Афсус, ҳаёт бизлар ўйлагандек бир текис давом этмас экан. Так-дирни қарангки, вояга етганим-дан кейин, мен эри вафот эт-ган, бир ўғли бор Жамила ис-м-ли аёлни севиб қолдим. Унинг ҳам қайсидир жиҳатлари онам-га ўхшаб кетарди. Бу хабарни эшитган онам шу кунни тутқи-ди. Мен бўлсам, "Майли, сиз норози бўлсангиз уйланмайман, лекин бир мартагина учрашиб гаплашай-ди" деб роса ялдим. Улар кўришишди. Кутил-маганда қарори бирданига ўзгариб "Мен розиман, болам, бахтли бўлинг-лар", деди йилга. У билан никоҳда бахтли яшай бошладик. Қизим туғилди. Ўғай ўғлимга кўрсатган меҳрим жавоб-сиз қолаверди. У кўрс, инжик бўлиб воя-га етди. Ўн тўрт ёшларга етганида она-сига "Ё мени дейсан, ёки эрингни", дея кескин шарт қўйди. Қўйинг, майли, бу бирон ишқал чиқармасин, деб Жамила мен билан ажрашишга қарор қилди. Қизим онасида қолди.

Орадан беш йил ўтгач, онамнинг маслаҳати билан "Оила ва жамият" га-зетасига мурожаат қилдим. Гулсанам исмли турмушга чиқмаган қиз билан танишдим. Унинг ота-онасига, яқинла-рига маъқул келиб, уйландим. Гулсанам оққўнғил, меҳрибон. Ўзимга муносиб ёр, онамга кўнгли дарё келин топишда ёрдам берганингиз учун ташаккур.

ЗОКИР,
Хоразм вилояти.

ТАХРИРИЯТДАН:

«Бахтли бўлинг» рукнига хат йўллаётган ёки бевосита мурожаат қилаётган фуқаролар паспорт нусхаси ва яшаш жойидан (маҳалла кўмитасидан) маълумотнома тақдим этишлари шарт. Шунингдек, аж-рашганлар бўлса, суд қарорининг нусхасини топширишлари талаб этилади.

МУРОЖААТ УЧУН ТЕЛЕФОН: 234-25-46

Табиат — дорихона

БЎТАКЎЗ

Халқ табобатида бўтакўз гулидан тайёрланган дамлама сувчечак, неф-рит, цистит, уретрит, турли ишларда, иштаҳани очишда, кўз чарчаб қизар-ганда, сепкилни кетказишда, шамоллаш, йўтал, кўйкўтал, бачадондан қон кетишни тўхтатиш каби хасталикларни даволашда қўлланилган. Тери ка-салликларида бўтакўз гулидан тайёрланган дамламадан ванна қабул қилиш фойдали.

Сувчечакда: 1-2 чой қошиқ бўтакўзнинг қурилган гулига 1 стакан қайнаган сув қуйиб, 1 соат давомда дамланади. Сўнг сузгичдан ўтказиб, 50 г дан кунига 3 маҳал, овқатдан 10-15 дақиқа олдин ичилади.

Нефрит, цистит, уретритда: 1 ош қошиқ бўтакўз гулига 1 стакан қайнаган сув қуйиб, 2 соат дамланади. Сузгичдан ўтказиб, 50 г дан кунига 4 маҳал ичилади.

Шишларда: 1 чой қошиқ гулга 1 стакан сув қуйиб, илиқ холга келгун-ча дамланади. Сузилган дамлама кунига ярим стакандан 3 маҳал, овқат-дан 30 дақиқа олдин истеъмол қилинади.

Иштаҳани очишда: Ярим ош қошиқ бўтакўз гули 1 стакан қайноқ сувда 1 соат дамланади. Сўнг овқатдан 30 дақиқа олдин ичилади.

Сепкиллари кетказишда: 1 ош қошиқ бўтакўз гули, 2 ош қошиқ бўзқоқ гули, 2 ош қошиқ тирноқ гули, 2 ош қошиқ капалак гули (фиалки), 3 ош қошиқ далачой ўтидан олиниб, дамлама тайёрланади. Кечкурун ушбу дамламанинг 2 ош қошиғи 0,5 литр қайноқ сув қуйилган термосга соли-нади. Эртанги кун дамламадан 3-4 маҳалдан юз териси артилади.

Кўз чарчаб қизарганда: 3 ош қошиқ гул устига 1 стакан қайнаган сув қуйилиб, 2 соат дамланади. Сўнг сузгичдан ўтказилиб, кўзга пахтани намлаб қўйилади. Ёки кўз ювиб турилади. Говмичча чиққанда ҳам бу муо-лажа фойдали.

Ҳомиладорлик даврида бу дамлама ва қайнатмалардан фойдаланиш тавсия этилмайди.

Муҳайё АБДУЖАББОРОВА,
доришунос.

Фойдали МАСЛАХАТЛАР

• Синган идиш бўлақларини териб олиш учун ҳўлланган доқа ёки пластилиндан фой-даланишингиз мумкин.

• Пишириқлар учун крем тайёрлашдан ол-дин махсулотлар — тухум ёки қаймоқни муз-латчида 2-3 соат сақлаганингиз маъқул. Шунда у чиройли ва яхши қўйилади.

• Бодринг ва помидордан тайёрланган туз-ламалар касирлама ҳамда ёқимли хид тара-тиб туришини истасангиз унга ерқалампи-р (хрен)нинг ёш баргларида қўшиб маринад-ланг.

• Апельсин ва лимон пўстилогини ингичка қилиб кесиб, қуриштиб, кейин бемалол қандо-лат махсулотларида ишлатса бўлади.

• Пиёз ва саримсоқпиёз истеъмол қилгач, ёнғоқ ёки бодом ейилса, оғиздаги ноҳуш хидни йўқотади.

• Гарнир учун тайёрланадиган гуруччи буг-да пиширсангиз, у бир-бирига ёпишмай, дона-дона бўлиб қишари.

• Сўлиган қўқатлар сиркали сувда 4-5 дақиқа сақланса, асл холига қайтади.

• Сут қайнаётган идишининг атрофига ўсимлик ёғи суртиб қўйсангиз, у тошиб кет-майди.

• Жигарни қовуришдан олдин 4-5 дақиқа сутга солиб қўйсангиз, у хуштаъм ва юмшоқ бўлиб пишади.

• Тухум оқини тезроқ кўпиришини хоҳла-сангиз, унга бир чимдим туз қўшиб юборинг.

Гулноза БОБОЕВА тайёрлади.

ТУФИЛГАН КУН: У НИШОНЛАНМАСА БЎЛМАЙДИМИ?

— Ойижон, бугун Хилоланинг туғилган кунига каа-а-атта-кон торт олиб келишди, мазза қилдик, — деди тўрт-беш ёшлардаги болакай ойиси билан боғчадан қайтаркан. — Кеча Олимжонни-кига обкелгани кичкина экан, ҳаммага етмай қолди. Менинг туғилган кунимга ҳамманикидан катта торт олиб келасиз-а? Ёнида "кола", "фанта"си билан хўпми?

— Сеникини ҳеч кимникига ўхшамайдиган қилиб ўтказамиз, ўғлим.

— Ҳам боғчада, ҳам уйдаям-а?

— Бўлмасам-чи!

Мен она-боланинг суҳбатини эшитиб, очиги, ҳайратландим.

Мана дабдабага ўчликнинг бошланиши. Боғча ёшидаёқ болаларга туғилган кунни каттагина тантана сифатида нишонлаб берсак, демак, ёши улғайган сари уларнинг эҳтиёжлари ҳам ошиб бораверар экан-да, деган хулосага келдим.

Ҳа, ҳар биримиз учун туғилган кунимиз энг қувончли сана ҳисобланади. Албатта, ўша кунни интиқлик билан кутамиз. Энг қувончли, бахтли дамларни нишонламай бўладими, ахир. Саранжом-сарийшта меҳмонхона, яратилган дастурхон. Сиз кутган ва кутмаган совға-саломлар. Айниқса, узоқ-яқиндан келган дўсту биродарлар, қариндош-уруғлар дийдорига не етсин. Лекин...

Афсуски, кейинги пайтларда таваллуд кунларимиз ҳам дабдабали тантананага айланиб кетаятгандек. Мухташам ресторан ва кафеларда тўкин-сочин, шохона дастурхон атрофида (баъзида санъаткорлар ҳам турнақатор навбатда туришади) мезбоннинг соғлиги учун қадаҳ кўтаришади, яхши тилаклар билдиришади.

Фарзандларимизнинг туғилган кунини-чи? Азбаройи меҳмондўстлигимиздан бир ёшга тўлган гўдакнинг ҳам

туғилган кунини нишонлаймиз. Энди-гина атак-чечак бўлган бола бунни тушунадими? Туғилган кун, аслида, ўша кун дунёга келган одамни хурсанд қилиш учун ўтказилмайдими? Яна бир ҳолат: одатда, фарзандларимизнинг туғилган кунни бир четда қолиб, катталар ўтиришни бошлаб юборишади. Боланинг кутлуг кунни баҳонасида ота-онанинг меҳмон қаҳриши ... фалати эмасми?

Арофат Алимова, Тошкент шаҳри:

— Ойлада саккиз жон эдик. Лекин ҳеч қачон туғилган кунларни ҳозирдагидек нишонламасдик. Фарзандларимизнинг яхши кунини оилавий ўтказмасдик. Унга ўзи орзу қилиб юрган нарсасини, ва албатта, китоб совға қилардик. Уйимиздаги кутубхона асосан ҳар йили болаларимга совға қилинган китоблардан йиғилган. У пайтлар ҳозиргидек кучоққа сиғмайдиган ўйинчоқлару ялтироқ қоғозга ўралган совға-саломнинг ташвишини қилмасдик. Ҳозир боғча ёшидаги неварамдан тортиб коллеж, инсти-

Мулоҳаза

тутлардагиси ҳам кунда-кунора туғилган кунга пул йиғишади.

Халил Мақсудов, шифокор:

— Туғилган кунларни нишонлаш тобора катталашиб кетаяпти. Тунов кунни 5-синфда ўқийдиган қизим менинг ҳам туғилган кунимни ўтказиб берасизлар, синфдошларим туғилган кунларида катта стол ясашиб, чиройли кўйлақлар кияяпти, деса бўладими? Албатта, фарзандларимизни туғилган кунда хафа қилмаслик учун айтганидек қилиб ўтказиб беришга, совға-салом улашишга уринамиз. Аммо танганинг иккинчи томони ҳам бор-ку. Бунақада уларни ёшлигидан дабдабали тантаналарга, совға-саломга ўч қилиб қўймаймизми?

Зарифа Исмайтхўева, ўқитувчи:

— Неча йиллик педагогик тажрибамдан маълумки, туғилган кун ўтказиш болаларнинг руҳиятига салбий таъсир қилади. Чунки бу кунни нишонлаш учун ҳамманинг ҳам имконияти бир хил эмас. Болалар эса бунни бошқача тушунишади. «Нега фалончининг туғилган кунини зўр ўтказишди-ю, меники эса оддийгина ўтди», деб ўқийди. Синфдошларининг олдида ўзича изза бўлади. Қолаверса, туғилган кундаги баъзи одатлар бизнинг урф-одатларимизга умуман тўғри келмайди — туғилган кунларимизда гарбча одатлар устувор. Яъни, совға-саломга, тортнинг устига чет тилида табрик сўзи ёзиш, мушак отиш, шам ўчириш каби. Туғилган кунни нишонлаётган одам худди умрида бир марта туғилган кун ўтказаятгандек.

Бу билан биз туғилган кунлар ўтказилмасин, демокчи эмасмиз. Аммо бундай саналар ихчамгина, имкони борича оила даврасида нишонланса, ичкилик ва шохона дастурхон ўрнига туғилган кун сабабчисига керакли ва фойдали нарсаларни улашишса ёки таваллуд кунни нишонлаётган инсон ўз қиналари билан бирор шахарга саёҳат, зияратга борса, бир умр эсдалик бўлиб қолади-ку! Шундай эмасми, сиз нима дейсиз, мухтарам муштари?

Барно СУЛТОНОВА.

Савол-жавоб

ЎН САККИЗГА КИРСАНГИЗ...

Ёшим 16 да, фуқаролик паспортини олганман, дадамнинг машинаси-дан фойдалансам бўладими?

Ё. Исломов

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2006 йил 7 мартдаги қарори билан тасдиқланган "Автомобилларнинг воситалари билан боғлиқ битимларни расмийлаштириш тўғрисида"ги Низомга мувофиқ, автомобилларнинг воситаларидан фойдаланиш ва (ёки) уларни тасарруф этиш ишончномаларини нотириал тасдиқлаш фақат қатъий содда турадиган ҳимоя даражасига, серияга, тартиб рақамига ва худудий кодга эга бўлган, "давлат белгиси" ДИЧБда тайёрланган гербли (махсус) бланкаларда амалга оширилади.

18 ёшга тўлмаган шахсларга мототранспорт воситалари билан боғлиқ ишончномаларни расмийлаштиришга йўл қўйилмайди.

Абдурахмон ҚУРБОНОВ,
Когон туман ДНИ нотириуси.
Манзура ҚУРБОНОВА,
Ромитан туман 1-сон ДНИ нотириуси.

ДАБДАБА ГУНОҲГА ЕТАКЛАЙДИ

"Маросим маломат келтирмасин", 15-сон.

Халқимизда қадимдан "Тўй маслаҳатли келадим, аза эса бемаслаҳат" деган ибратли ибора бор. Негаки, яхши урф-одатлардан саналган тўй-томосшалар тўкинчилик рамзи бўлиб, бу кунда қариндош-уруғлар дийдорлашади. Лекин азанинг йўриғи бошқа.

Ушбу мақолада тилга олинган воқеа айнан бизнинг вилоятимизда содир бўлганлиги бевосита бизларни ҳам жиддий ташвишга солди. Чунки кўр-кўрона бидъат амалларга қул уриш орқали гуноҳга дахлдор бўлиб қолиш ҳеч гапмас. Шу маънода айрим нафисга қул бўлган кимсаларнинг ноўрин хатти-ҳаракати бошқаларга ҳам салбий таъсир кўрсатиши бу мақолада ошқора ёзилган.

Биз шу ўринда аздор оила аъзоларини айбаш фикридан йироққимиз. Нега десангиз, уларга тўғри йўл кўрсатиши керак бўлган фаолларнинг ўзлари ортиқча сарф-харажат учун "ташаббускор"лик қилишибди. Аксинча, иймонли, инсофли кайвонилар, оқсоқоллар шундоғам ғам-андуҳга қўмилиб ўтирган хонадон ахлига қўлларидан келса, биринчи навбатда моддий кўмак беришлари шарт эди. Агар шу ҳудудда қишлоқ ва маҳалла фуқаролари йиғинлари ўз зиммаларидаги масъулиятли вазифаларни одилона ва оқилона адо этганларида эди, бундай кўнгилсиз ҳолатларга йўл қўйилмасди. Пайғамбаримиз (С.А.В.) шундай марҳамат қилганлар: "Қуллу исрофин — ҳаром", яъни ҳар бир исрофгарчилик ҳаромдир.

Дарҳақиқат, ушбу мақолада кўтарилган мавзу вилоятимизнинг барча ҳудудларида муҳокама этилиб, бундан кейин юқоридagi каби хатоликларга йўл қўймаслик чоралари қўрилмоқда. Айниқса, жамоатчилик орасида маърака ва маросимларни ихчам, ортиқча дабдабозликка йўл қўймаган ҳолда ўтказиш бўйича тушунтириш ишлари олиб бориляпти.

Юсуфхон МУҲИДИНОВ,
Ўзбекистон мусулмонлари идорасининг
Қашқадарё вилоятидаги вакили.

Муносабат

СПОРТ...СПОРТ...СПОРТ...

ШАХМАТЧИМИЗ КУМУШ МЕДАЛЬ СОҲИБИ

Халқаро гроссмейстеримиз **Алексей Барсов** Ливаннинг Байрут шаҳрида шахмат бўйича ўтказилган "Beirut International Open Chess Championship-2012" халқаро турнирида кумуш медалга сазовор бўлди.

90 нафарга яқин шахматчи иштирок этган мусобақада ўзбекистонлик шахмат устаси тўққиз имкониятдан 7,5 очко жамғариб, иккинчи ўринни эгаллади. Тажрибали спортчимиз турнир давомида етти та шахматчини мағлубиятга учратиб, чехиялик гроссмейстер **Igor Раусис** билан дуранг натижани қайд этди.

РАҚИБДА ЙЎҚОТИШЛАР ЙЎҚ

"Бунёдкор"га қарши бугун бўлиб ўтадиган баҳсини "Аделаида Юнайтед" клуби бирорта йўқотишсиз бошлаши кутилаяпти.

Яқинда нийоҳисига етган Австралия чемпионатига рақибларимиз 9-ўринни эгаллашди. Шу боисдан ҳам жамоа бутун эътиборини ҳозирда Осиё Чемпионлар лигаси беллашувларига қаратган.

Аксинча, "Бунёдкор" Австралияга иккита йўқотиш билан ташриф буюрди. Ҳимоячи Саҳоб Жўраев оғбидан жароҳатланган бўлса, марказий ҳимоячи Артем Филиппосян учрашуви иккита сарик картонка туфайли ўтказиб юборади.

МОУРИНЬО – ЗИДАН: КИМ КЕТАДИ?

Испан матбуотининг ёзишига қараганда, «Реал» клуби бош мураббийи Жозе Моуриньо клуб спорт директори Зайниддин Зиданнинг ишидан норози бўлмоқда.

«Хабарларга кўра, Зидан ҳеч нарса қилмас, ҳеч нарса гапирмас экан. Моуриньога эса ёмон ҳақмлар билан курашадиган, ўзидан ҳам «чатоқ» одам керак эмиш, — дея ёзади Goal.com нашри.

Моуриньо «Реал» президентидан ўзини Зидандан «халос» қилишини сўраши кутилмоқда.

«МАНЧЕСТЕР СИТИ» ЯНА БИРИНЧИ

«Манчестер Сити» клуби 2011/12 йилги мавсумда «Манчестер Юнайтед»га қарши ҳар икки учрашуви галаба билан якунлади.

«Шахарликлар» ўз ҳамшаҳарларини уй учрашувида 1:0 ҳисобида ютган бўлса, «Олд Траффорд»да – 6:1 ҳисобида мағлубиятга учратган эди.

Ушбу галабадан сўнг, «Манчестер Сити» тўплар нисбатига кўра турнир жадвалида биринчи ўринга кўтарилиб олди.

Интернет манбалари асосида
Илҳом ЖУМАНОВ тайёрлади.

Муассислар: Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, «Болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш» ассоциацияси (Болалар жамғармаси) ва «Соғлом айлod учун» халқаро хайрия жамғармаси

Тахририятга келган қўлёзмалар муаллифларга қайтарилмайди. Реклама материаллари мазмунини учун тахририят жавобгар эмас.

«Шарҳ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмаҳонасида чоп этилди. Тошкент, Буюк Тўрон кўчаси, 41-уй. Босишга топириш вақти – 15:00. Босишга топирилди – 15:00.

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

ISSN 2010-7609

Бosh муҳаррир:
Норқобил ЖАЛИЛОВ

Навбатчи муҳаррир — Санжар РУСТАМОВ
Саҳифаловчи — Оқил РАҲМОНОВ
Мусаҳҳиллар — Саидгани САЙДАЛИМОВ,
Гулноза БОБОЕВА

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент – 100000. Амир Темуру кўчаси
1-тор кўча, 2-уй. Мўлжал: Олой бозори ёнида

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида
0169-рақам билан 11.01.07 да рўйхатга
олинган. Буюртма Г – 528. Формати А-3,
ҳажми 2 табоқ. Адади – 10255. Баҳоси кели-
шилган нарҳда.

ОБУНА ИНДЕКСИ – 176

Қабулхона: (тел/факс) 233-28-20
Котибона: 234-76-08
Мухбирлар: 233-04-50
«Оила» бўлими: 234-25-46

Web-site: oilavajamiyat.uz 1 2 3 4 5